

Vaagna traumadest tingitud verejooksud

Anti Karask

Jaanuar 2021

Vaagna murrud (1)

- Mootorsõidukiõnnetused (50-60%)
- Kukkumised (20-30%)
- Lömastusvigastused
- Industriaalvigastused

Verejooks

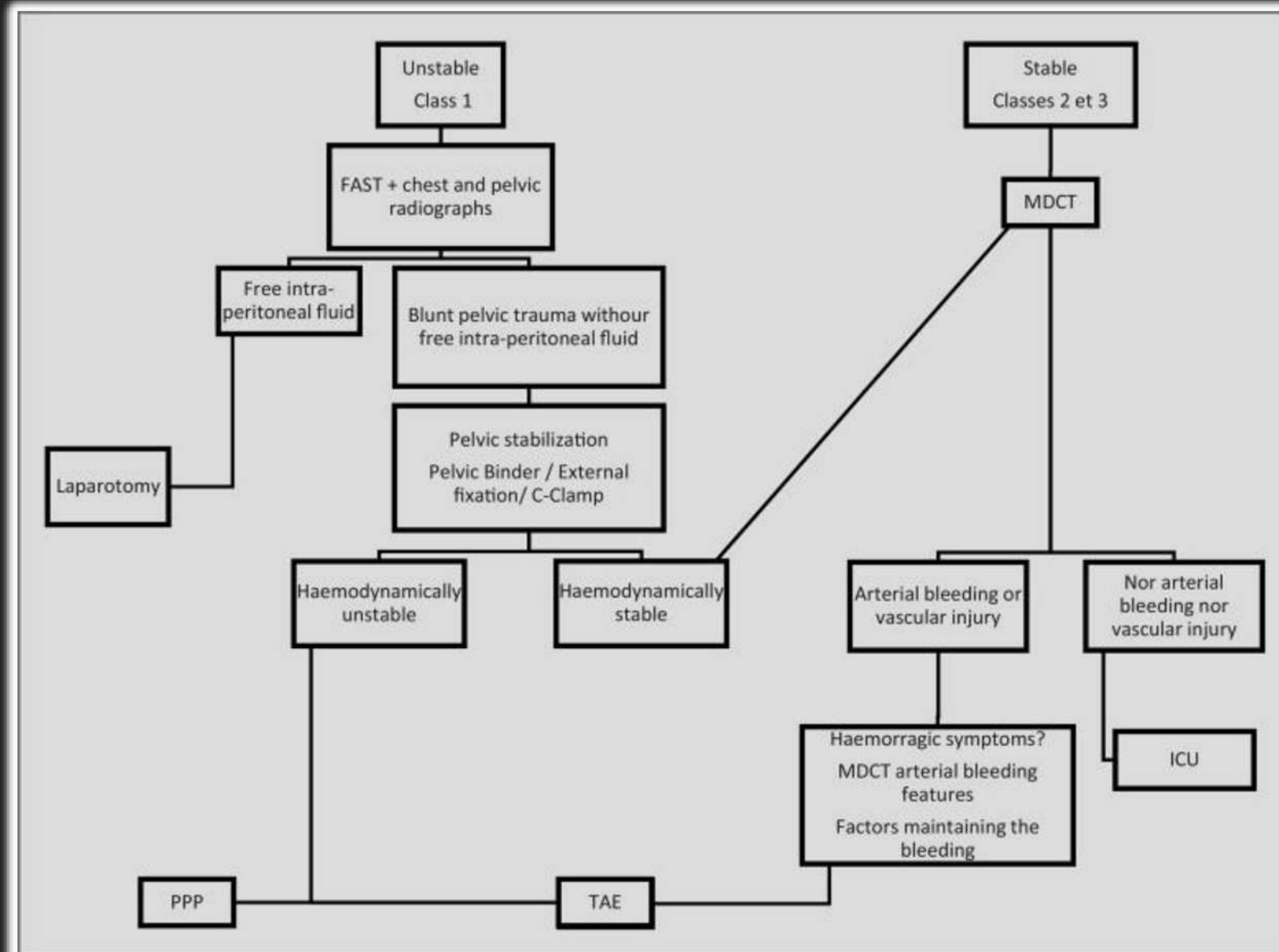
- Arteriaalne } 10-20 %
- Venosne } 80% (2)
- Ossaalne }

- Vaagna murdudega võib potentsiaalne verekaotus olla suurem keskmise inimese veremahust (5l). Üle 40% verekaotus viib raske hüpovoleemilise šokini ->koagulopaatia->multiorganpuudulikkus (3)

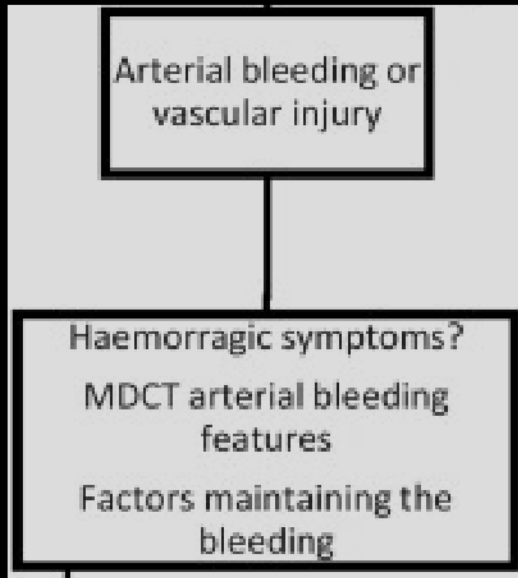
Kuvamine

- KT traumaprotokolli järgi
  - TÜK-is polütrauma protokollis pea ja kael natiivis, rindkere, kõht ja vaagen parenhümatooses faasis
- Vaagna trauma/verejooksu korral võimalusel lisaks KT-angio vaagnast (pea natiiv->vaagna angio->kogu keha parenhümatooses faasis)
- Mitmefaasilised uuringud sõltuvalt olukorrast
- KT-angio vaagnast enne uretrograafiat/KT-tsüstograafiat

Vaagna traumaga patsiendi käsitletus üldiselt

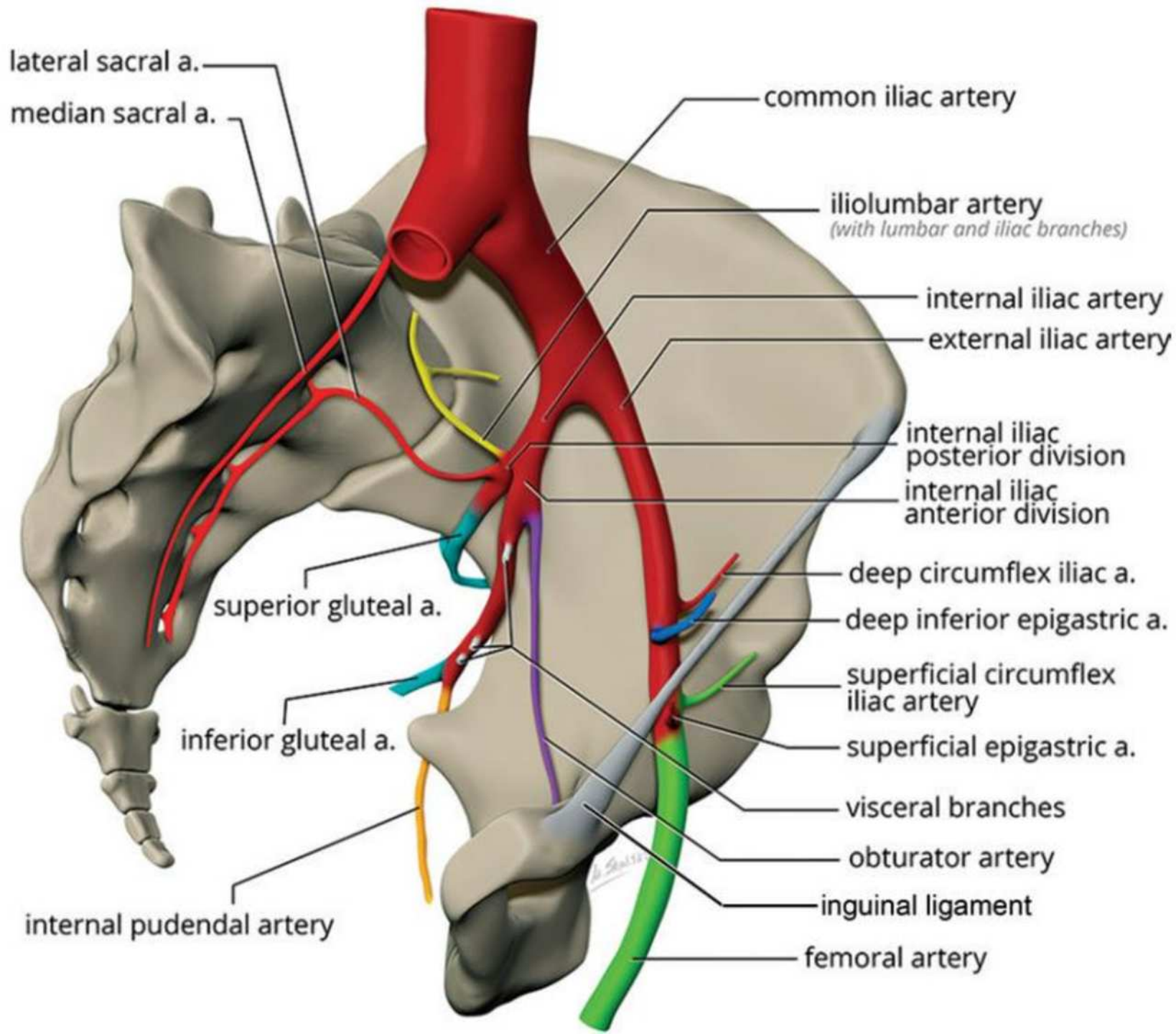
Class 1 -
hemodünaamiliselt
ebastabiilne
Class 2 – hemorraagia
kliiniliste tunnustega,
kuid reageerib i/v
vedelikele
Class 3 –
hemodünaamiliselt
stabiilne

- DSA-d võib kaaluda, kui KT negatiivne aktiivse verejooksu suhtes, 20-40% juhtudel on KT angiograafiaga võrreldes olnud negatiivne (5)
- Üle poole KT-s aktiivse ekstravasatsiooniga stabiilsetest patsientidest ei vaja emboliseerimist
- DSA ja emboliseerimise näidustused on multifaktoriaalsed

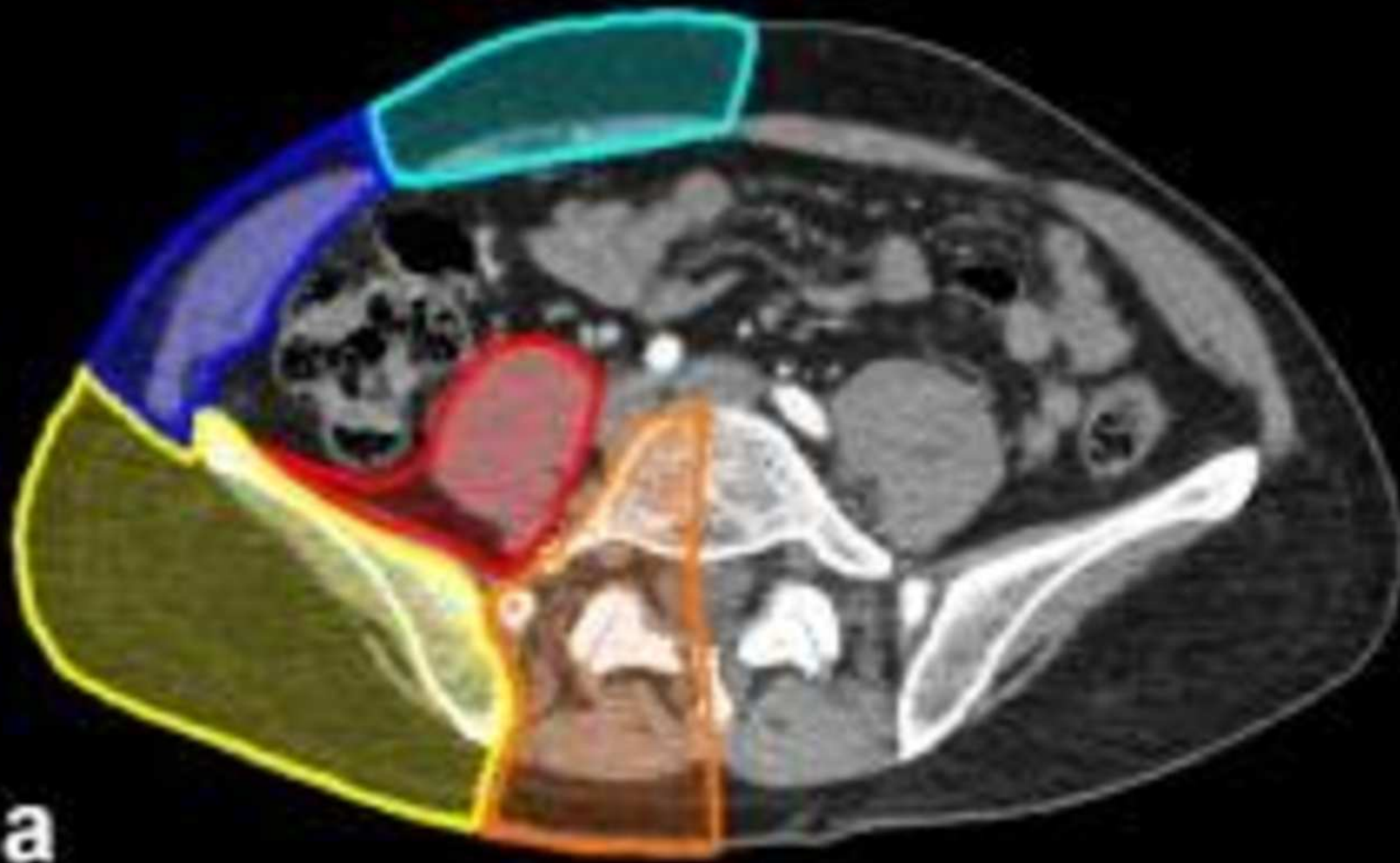
Olulist vaskulaarset vigastust ennustavad tegurid:

- kontrastaine ekstravasatsiooni diameeter >6 mm
- hematoomi maht > 500 ml
- for. obturatoriiuse, incisura ischiadica majori >5 mm nihkega murrud ja sümfüüsi diastaasi ulatus

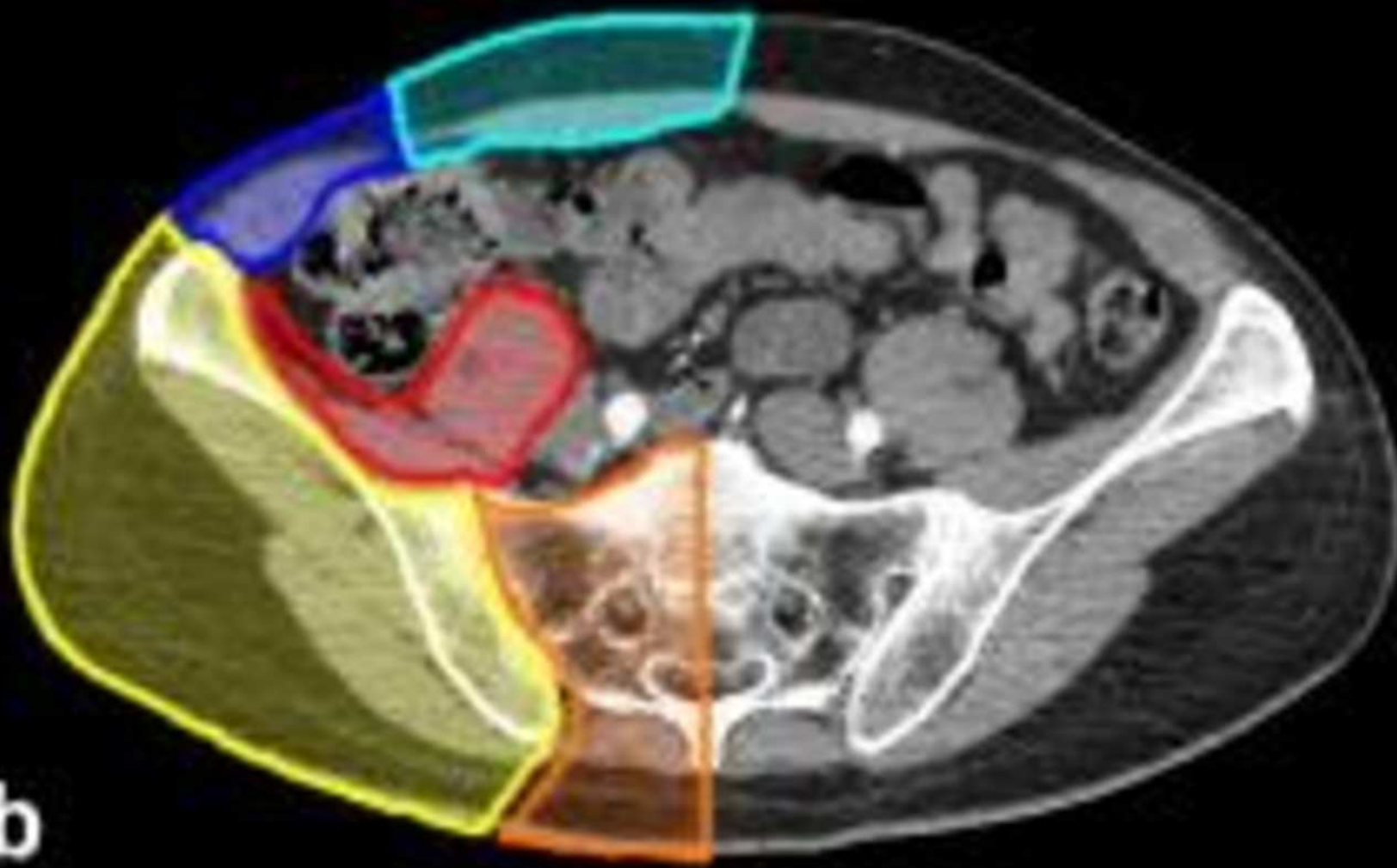
See anatomy on 60-80%. Teine sagedasem variant – tagumiseid divisionist lisaks alumine gluteaalarter. Obturator 1/3 alumiseid epigastraaarterist.

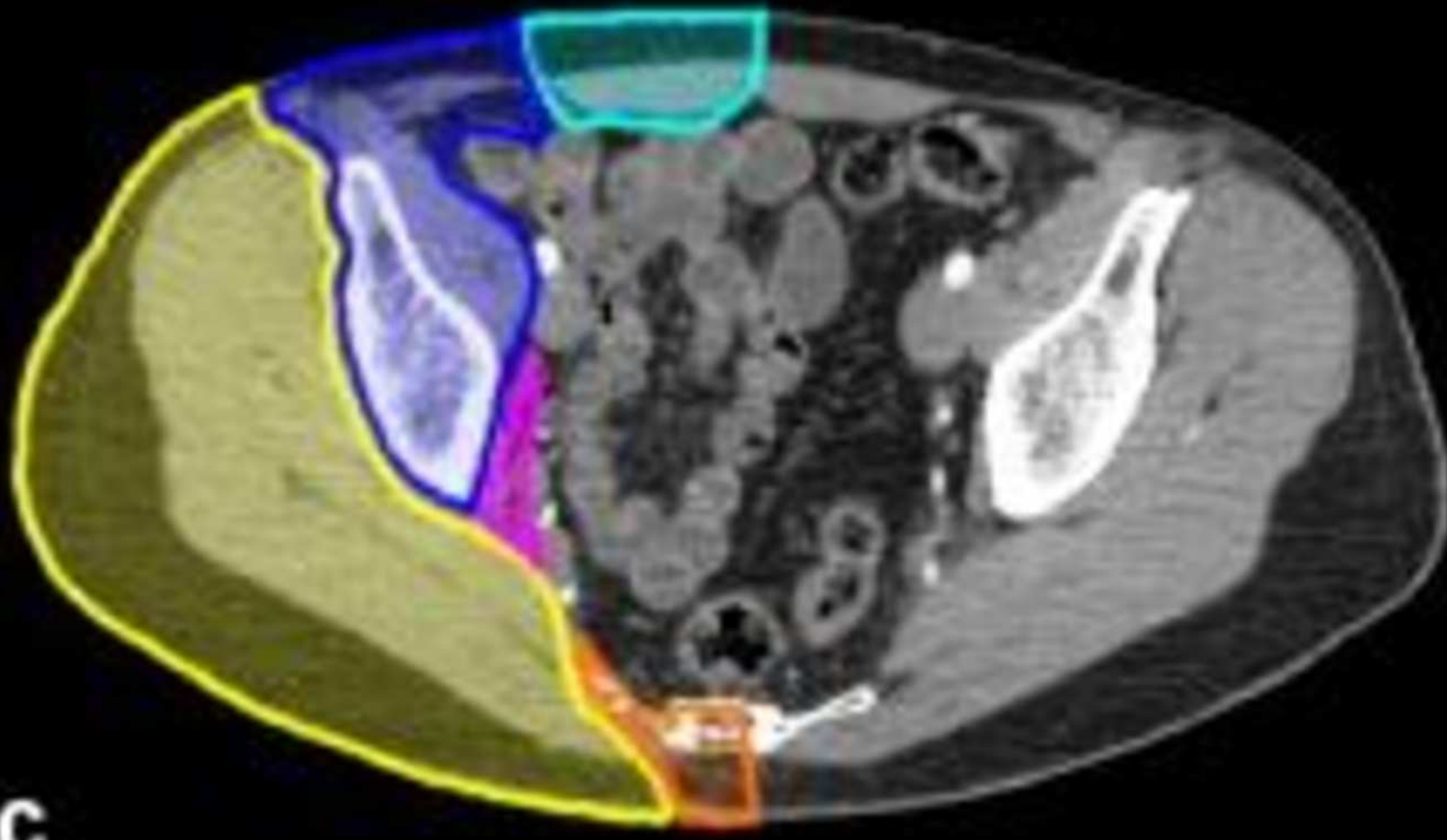

Arter(id)	Territorium
a. glutealis sup et inf	Yellow
a. sacralis medianus et lateralis	Orange
a. iliolumbalis	Red
a. obturatoria	Magenta
a. pudenda int	Green
a. epigastrica inf	Cyan
a. circumflexa iliaca, aa. femorales	Blue
Vistseraalsed harud	White

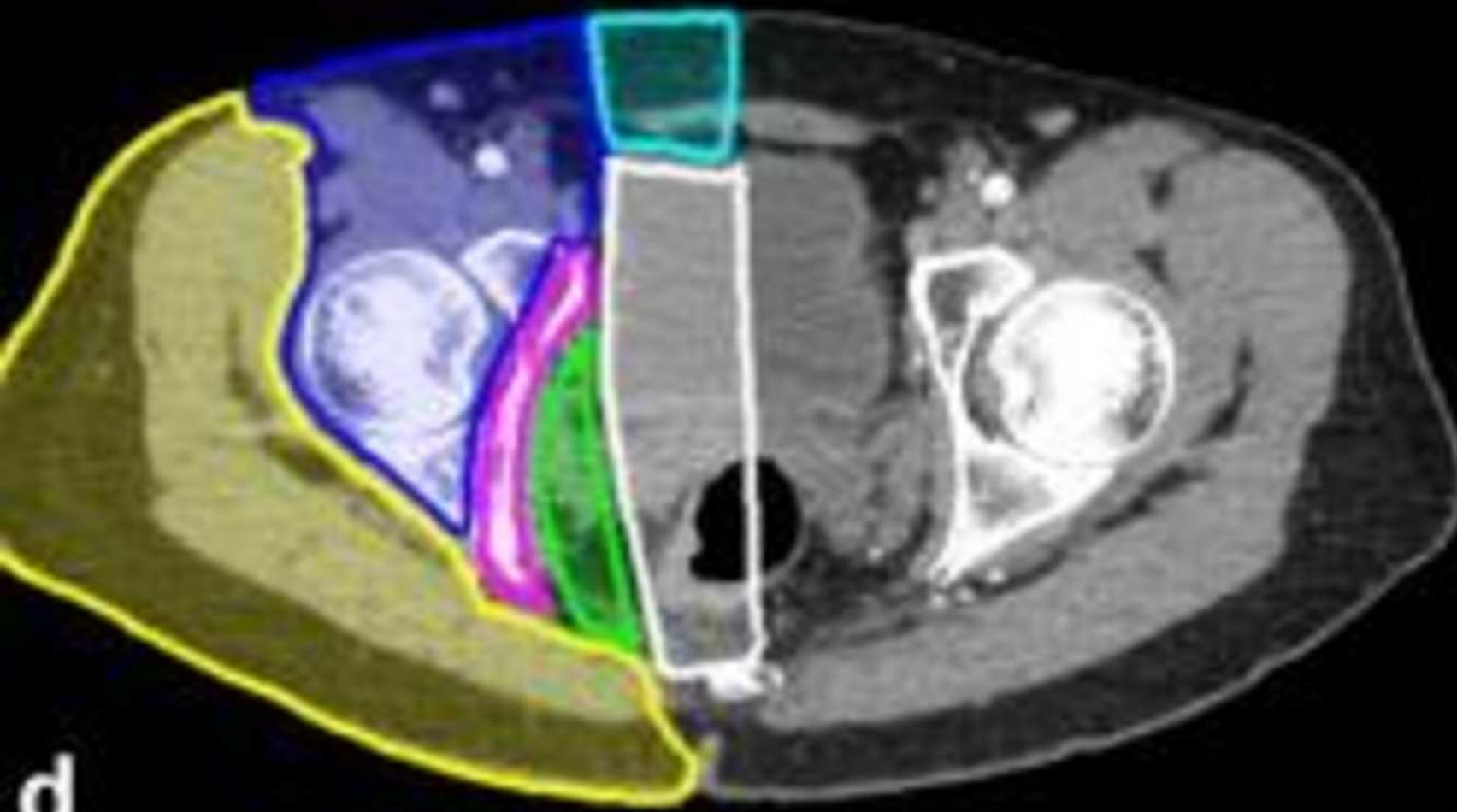

Arter(id)	Territorium
a. glutealis sup et inf	Yellow
a. sacralis medianus et lateralis	Orange
a. iliolumbalis	Red
a. obturatoria	Magenta
a. pudenda int	Green
a. epigastrica inf	Cyan
a. circumflexa iliaca, aa. femorales	Blue
Vistseraalsed harud	White

Arter(id)	Territorium
a. glutealis sup et inf	Yellow
a. sacralis medianus et lateralis	Orange
a. iliolumbalis	Red
a. obturatoria	Magenta
a. pudenda int	Green
a. epigastrica inf	Cyan
a. circumflexa iliaca, aa. femorales	Blue
Vistseraalsed harud	White

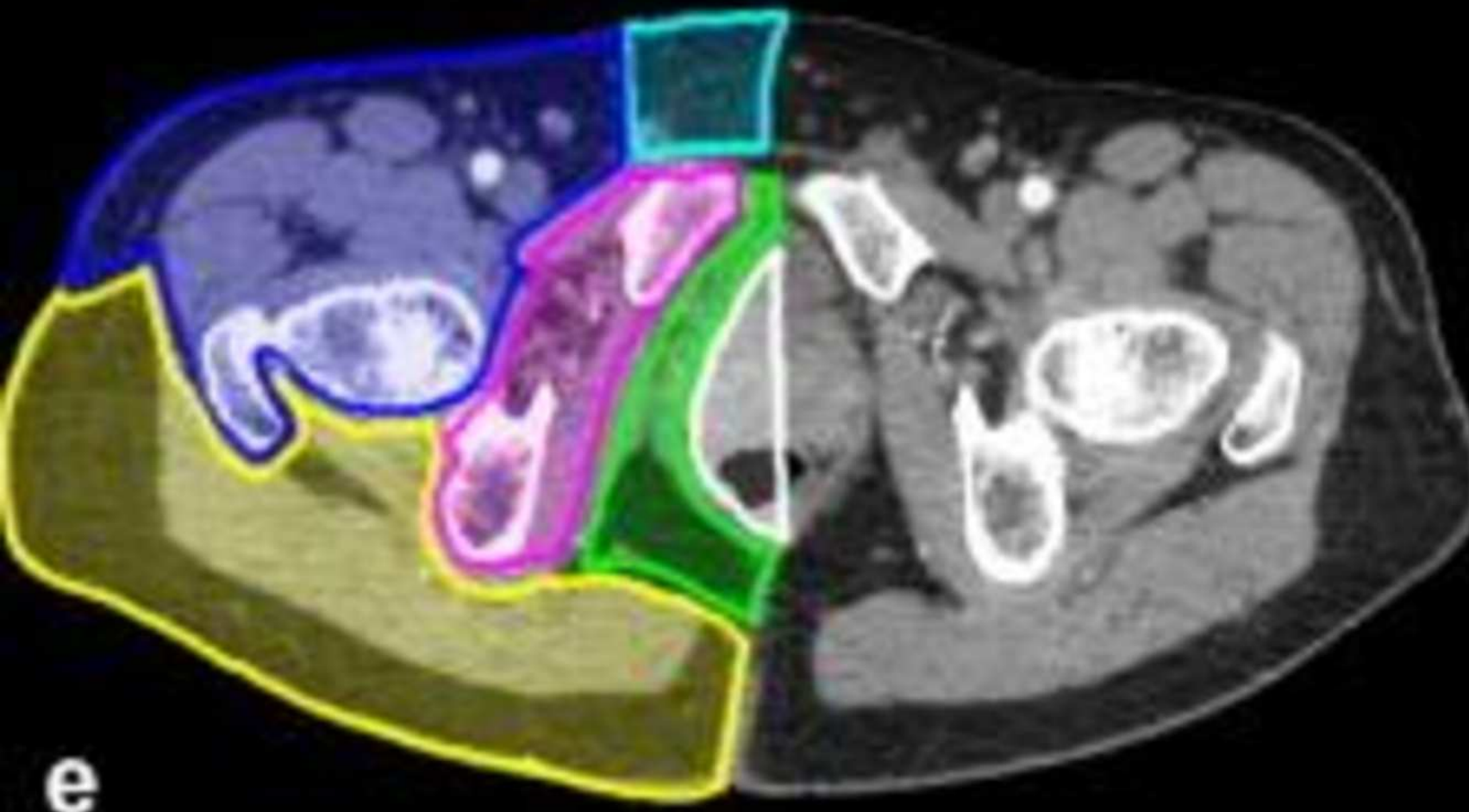
C

Arter(id)	Territorium
a. glutealis sup et inf	Yellow
a. sacralis medianus et lateralis	Orange
a. iliolumbalis	Red
a. obturatoria	Magenta
a. pudenda int	Green
a. epigastrica inf	Cyan
a. circumflexa iliaca, aa. femorales	Blue
Vistseraalsed harud	White

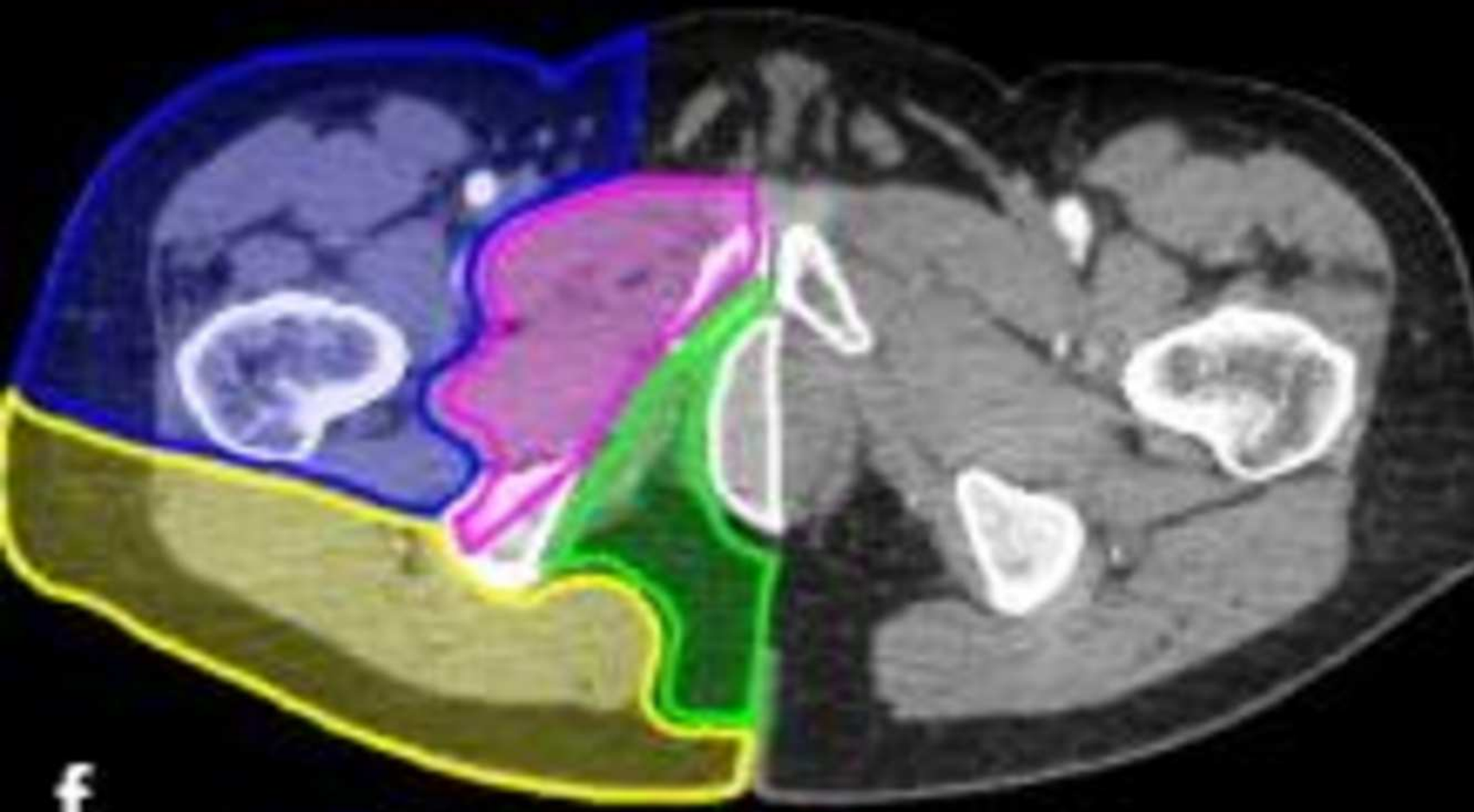
d

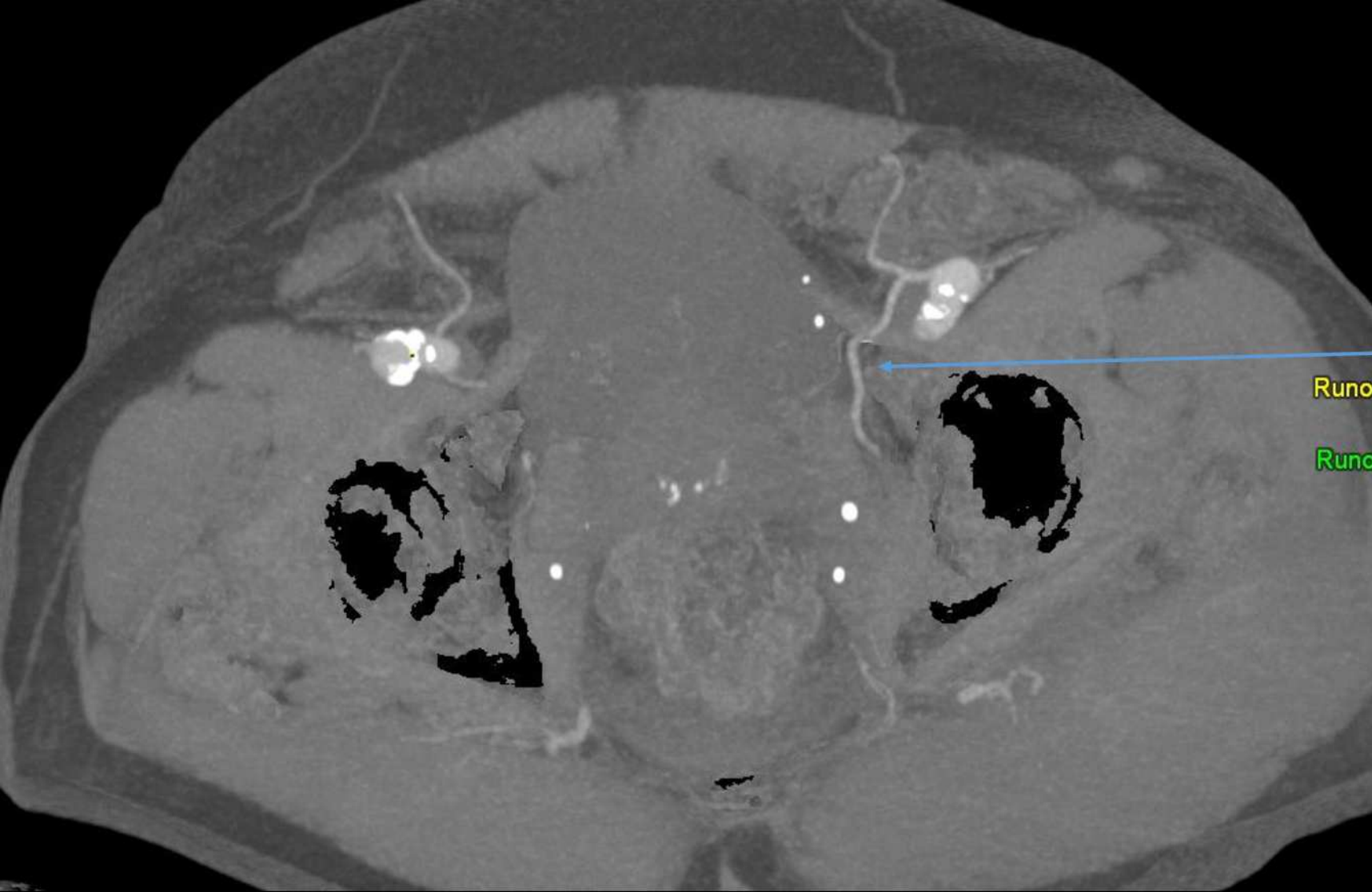

e

Arter(id)	Territorium
a. glutealis sup et inf	
a. sacralis medianus et lateralis	
a. iliolumbalis	
a. obturatoria	
a. pudenda int	
a. epigastrica inf	
a. circumflexa iliaca, aa. femorales	
Vistseraalsed harud	

Arter(id)	Territorium
a. glutealis sup et inf	Yellow
a. sacralis medianus et lateralis	Orange
a. iliolumbalis	Red
a. obturatoria	Magenta
a. pudenda int	Green
a. epigastrica inf	Cyan
a. circumflexa iliaca, aa. femorales	Blue
Vistseraalsed harud	White

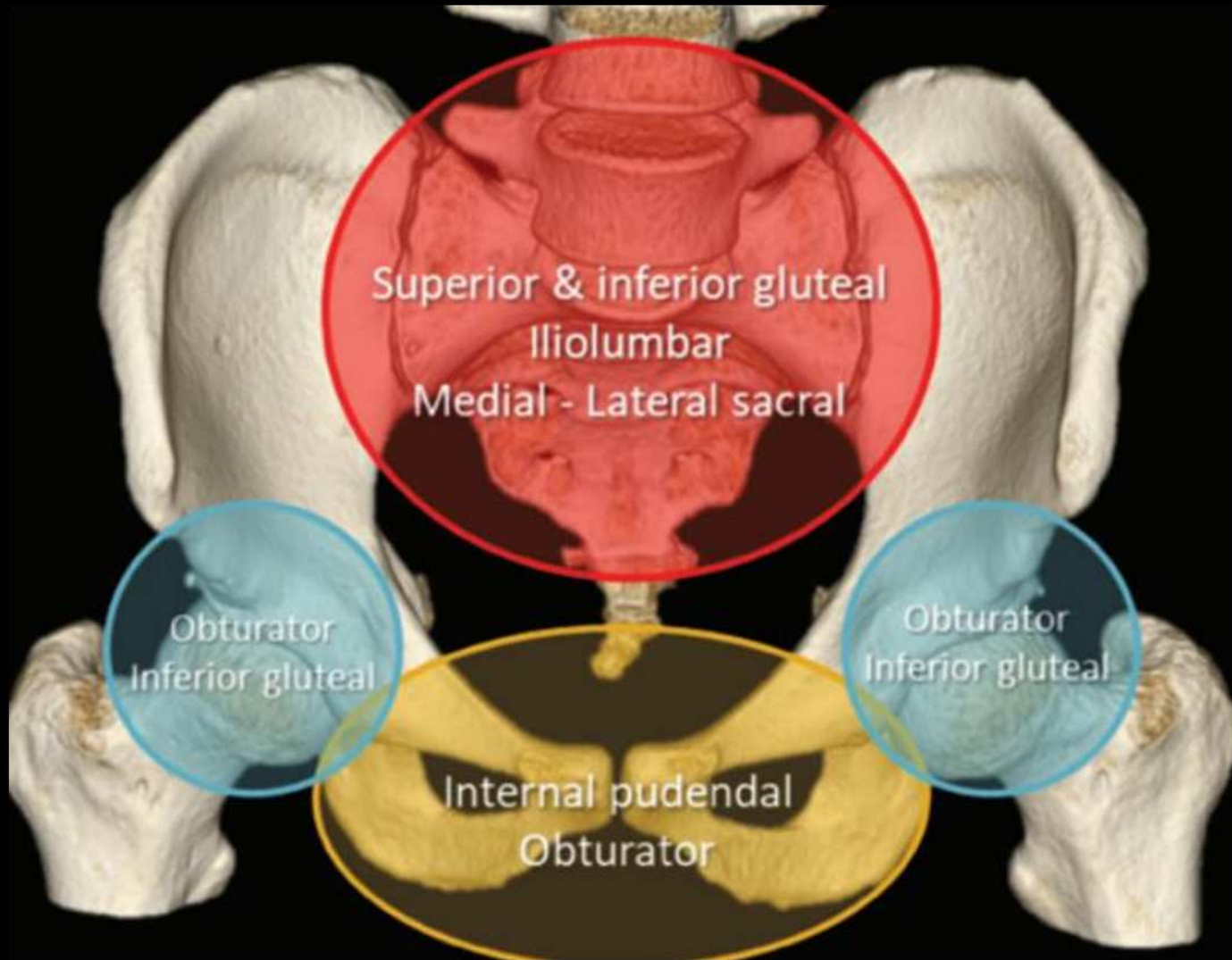

a. epigastrica inf lähtuv a.
obturatorius

Corona mortis –
variantne ühendus a.
obturatorius ja a.
epigastrica inf. vahel, mis
võib olla jätkuva veritsuse
põhjuseks, kui a. iliaca
interna-s angiograafiliselt
ekstravasatsioon ei ilmne

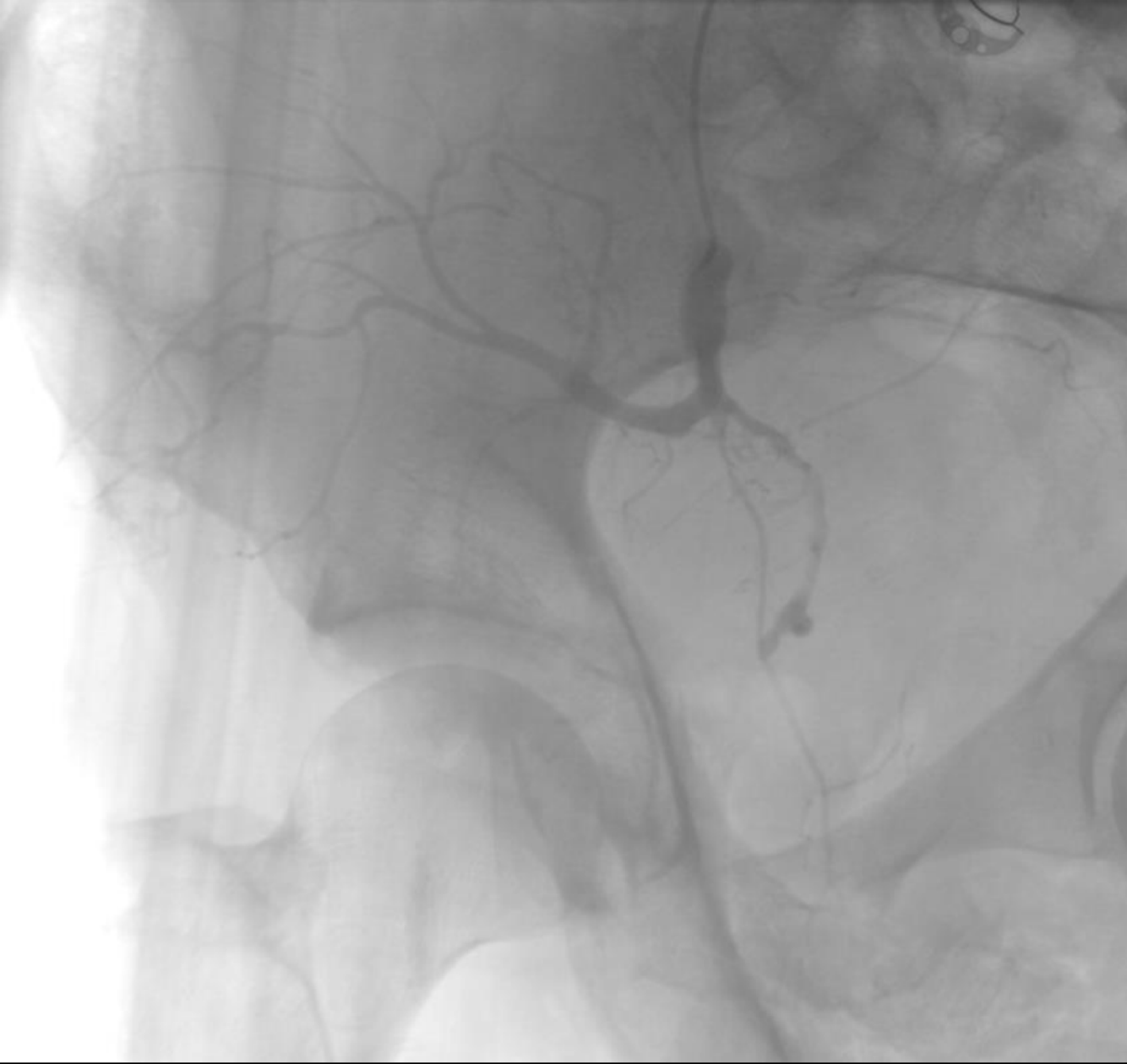

Veresoonte vigastus murru piirkonna järgi

Arterite vigastuse tunnused

- Direktsed tunnused
  - Järsk kitsenemine/kontuuri muutus (intima vigastus, tromboos, vasospasm, intramuraalne hematoom)
  - Intraluminaalsed täitedefektid (disseksioon)
  - Fokaalne laienemine (aneurüsm)
  - Kontrastaine ekstravasatsioon (transmuraalne vigastus või läbilõige)
  - Arteri katkemine (läbilõige või tromboos)
  - Varajane veenide kontrasteerumine (AV-fistul)
- Indirektsed tunnused
  - Perivaskulaarse rasva hägustumine
  - Perivaskulaarne hematoom
  - Hematoom vaskulaarsel territooriumil

Koilitud

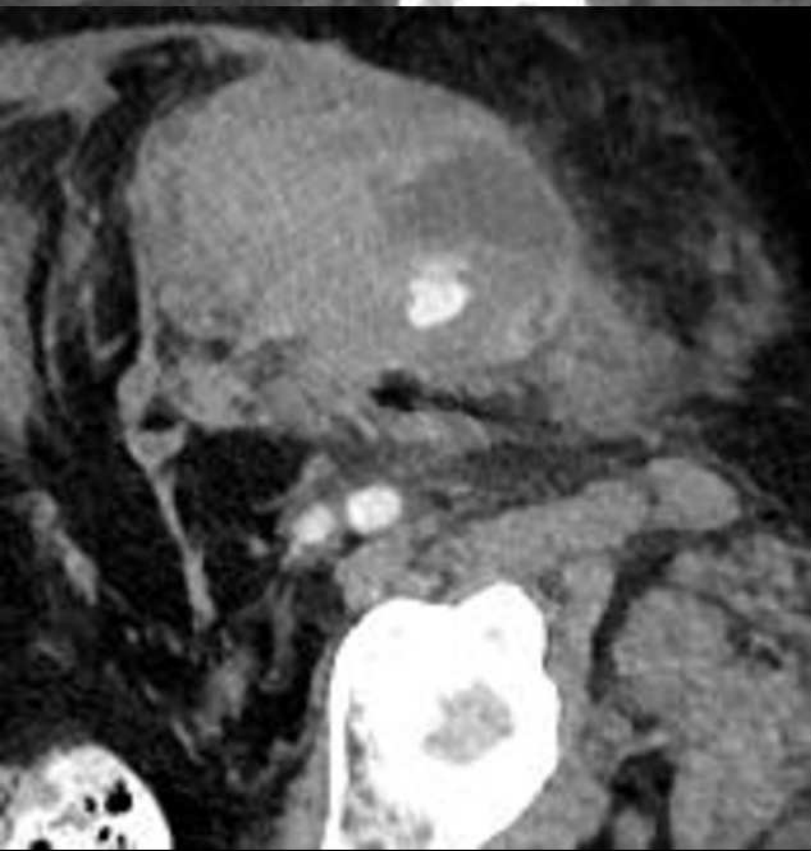
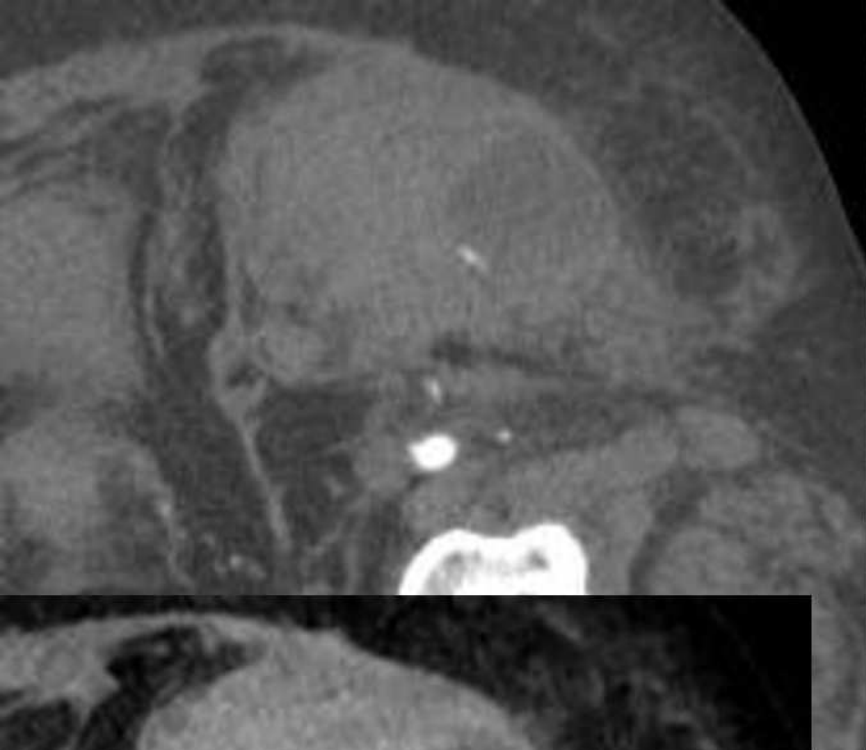
N 62 liiklusõnnetus, TÜK

Parema a. iliaca interna eesmise aspekti oklusioon, veresoon ebaühtlase kontuuriga

Aktiivne arteriaalne verejooks

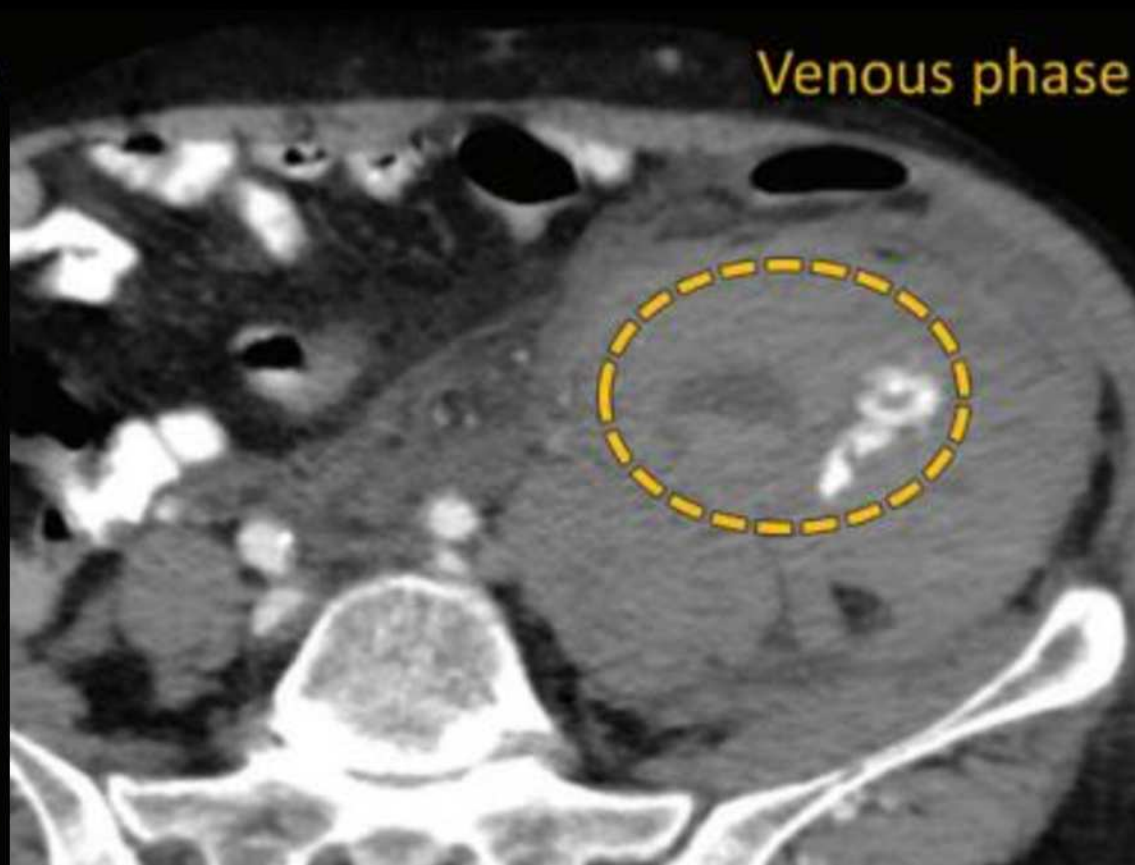
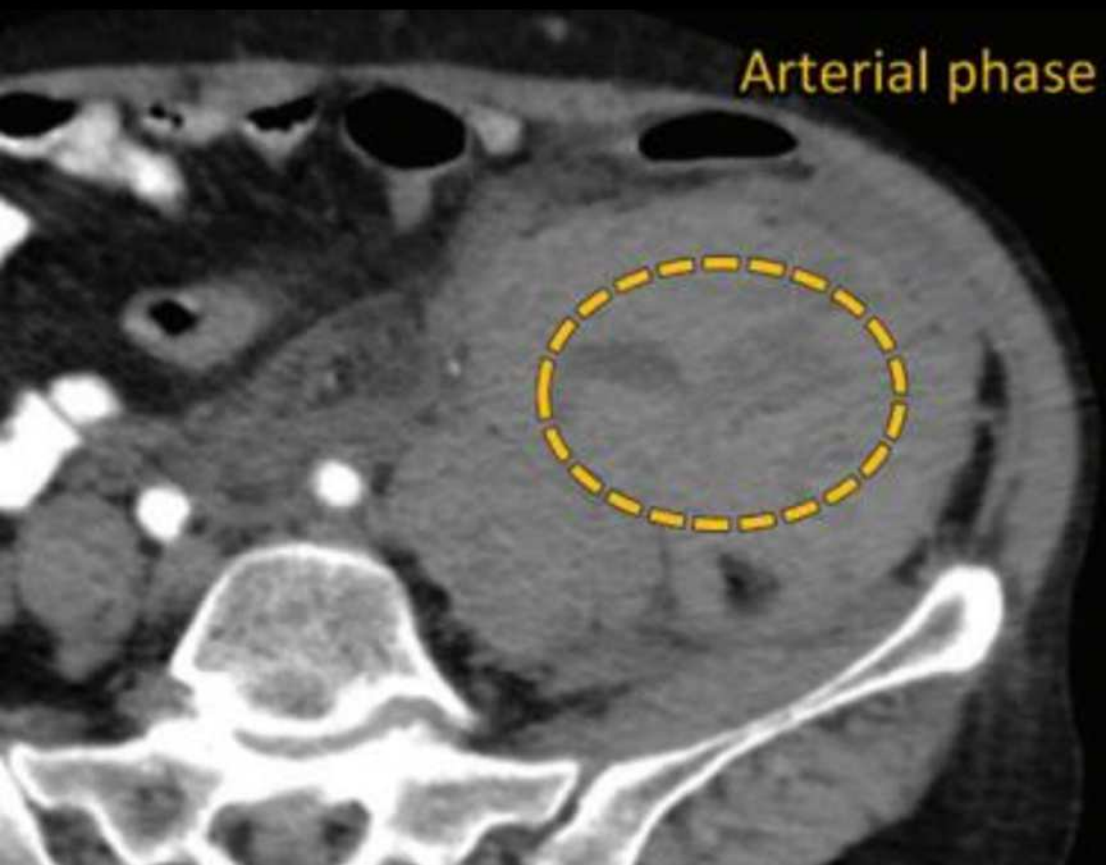

Aktiivne verejooks

a. epigastrica inf.
emboliseeritud

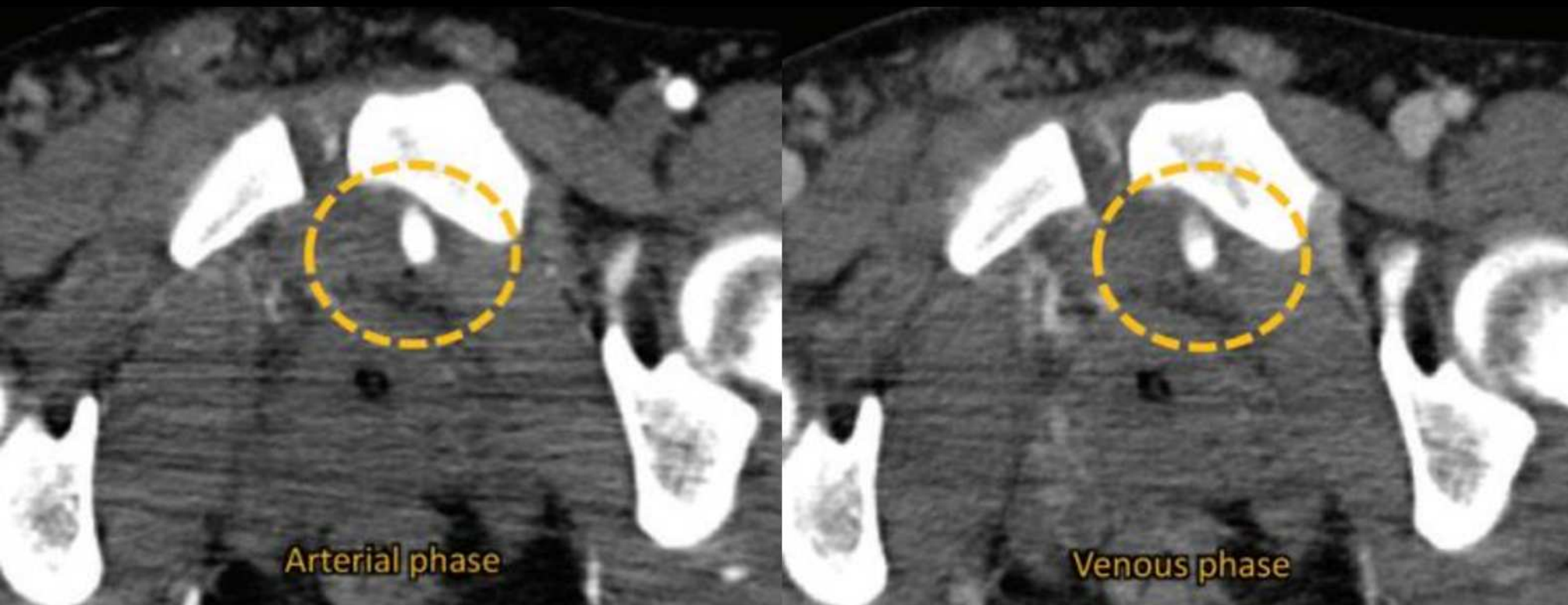
N 86 spontaanne hematoom, TÜK

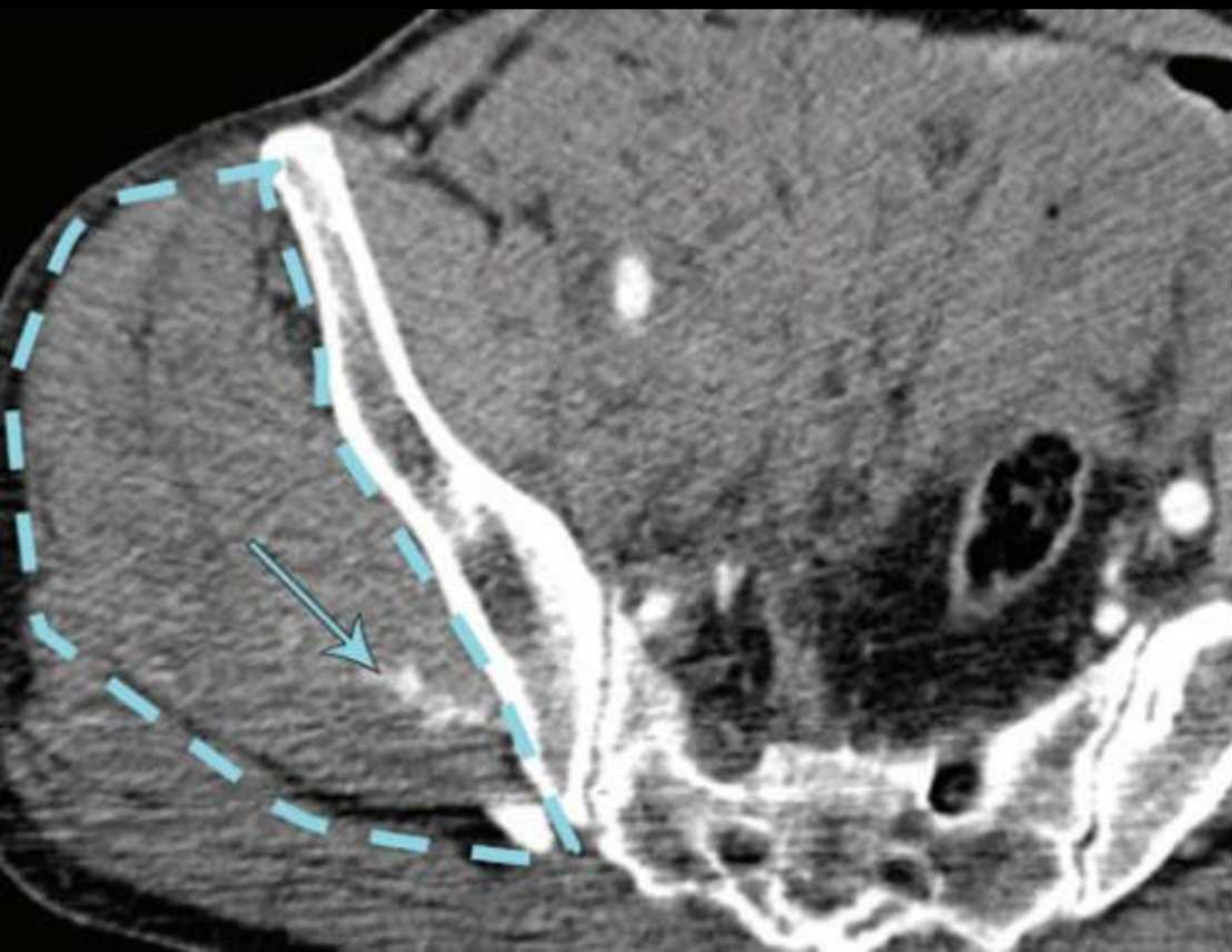
Aktiivne venoosne verejooks

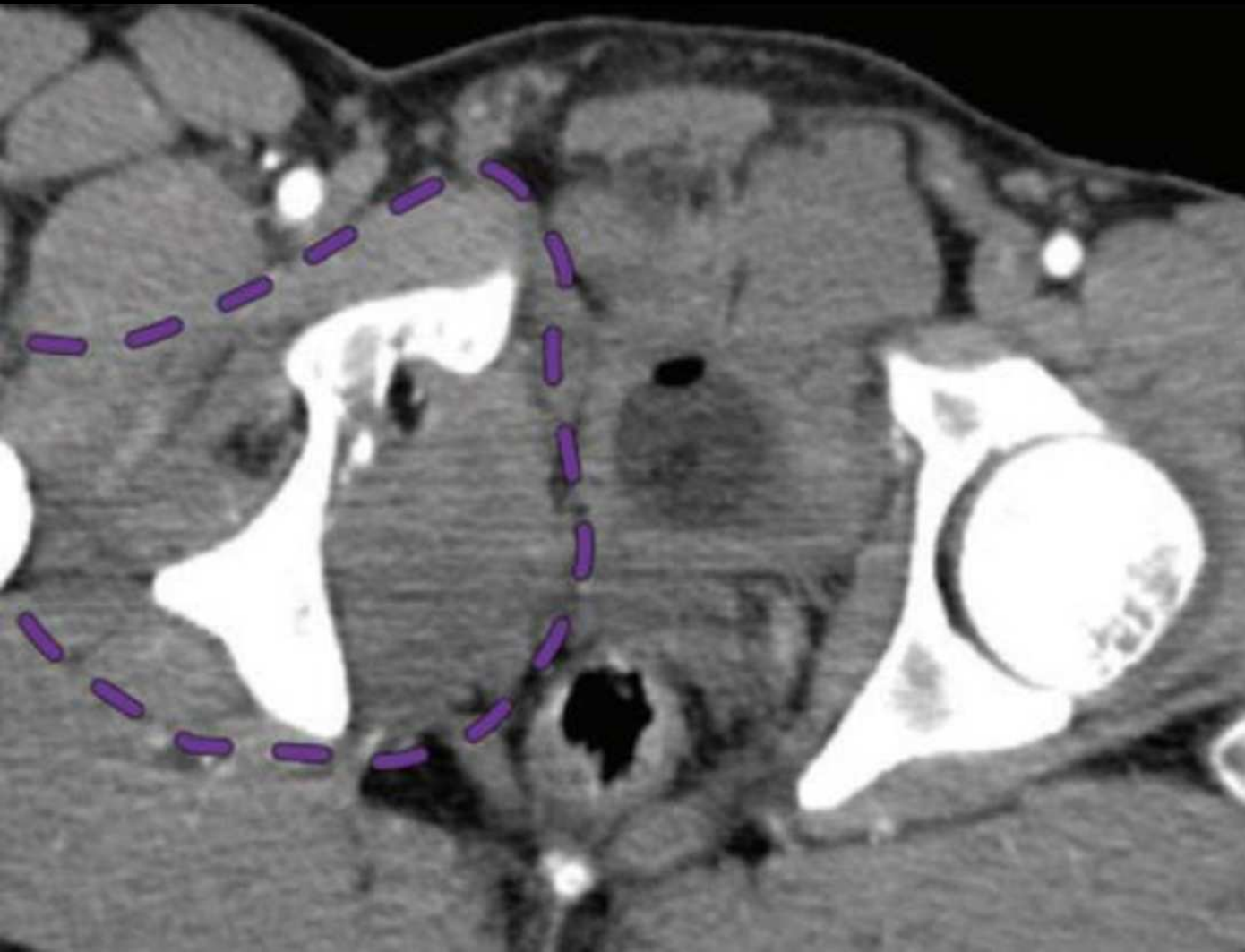
Pseudoaneurysm

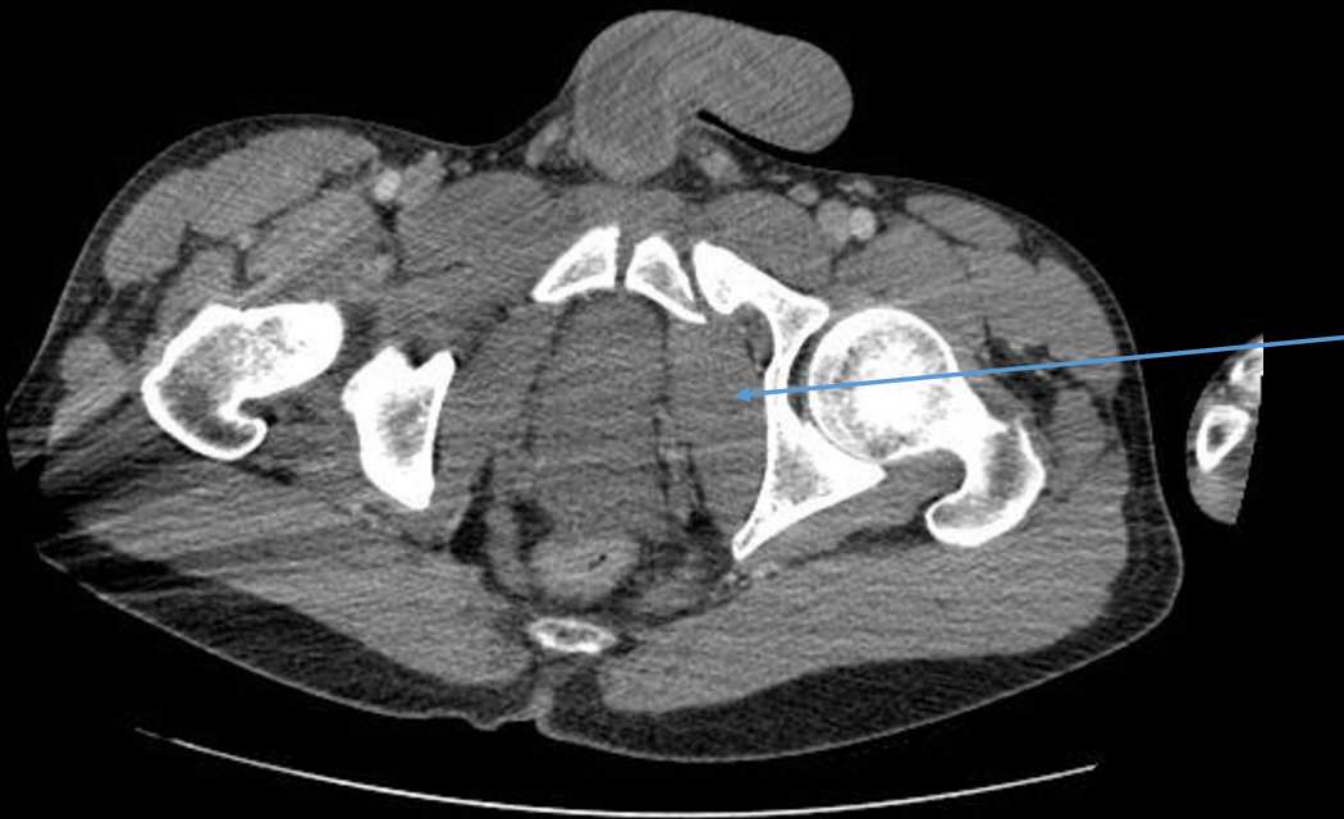
Hematoom tuharal,
aktiivne ekstravasatsioon
tuharaarterist

(2)

a. obturatoria varustusala hematoom

(2)

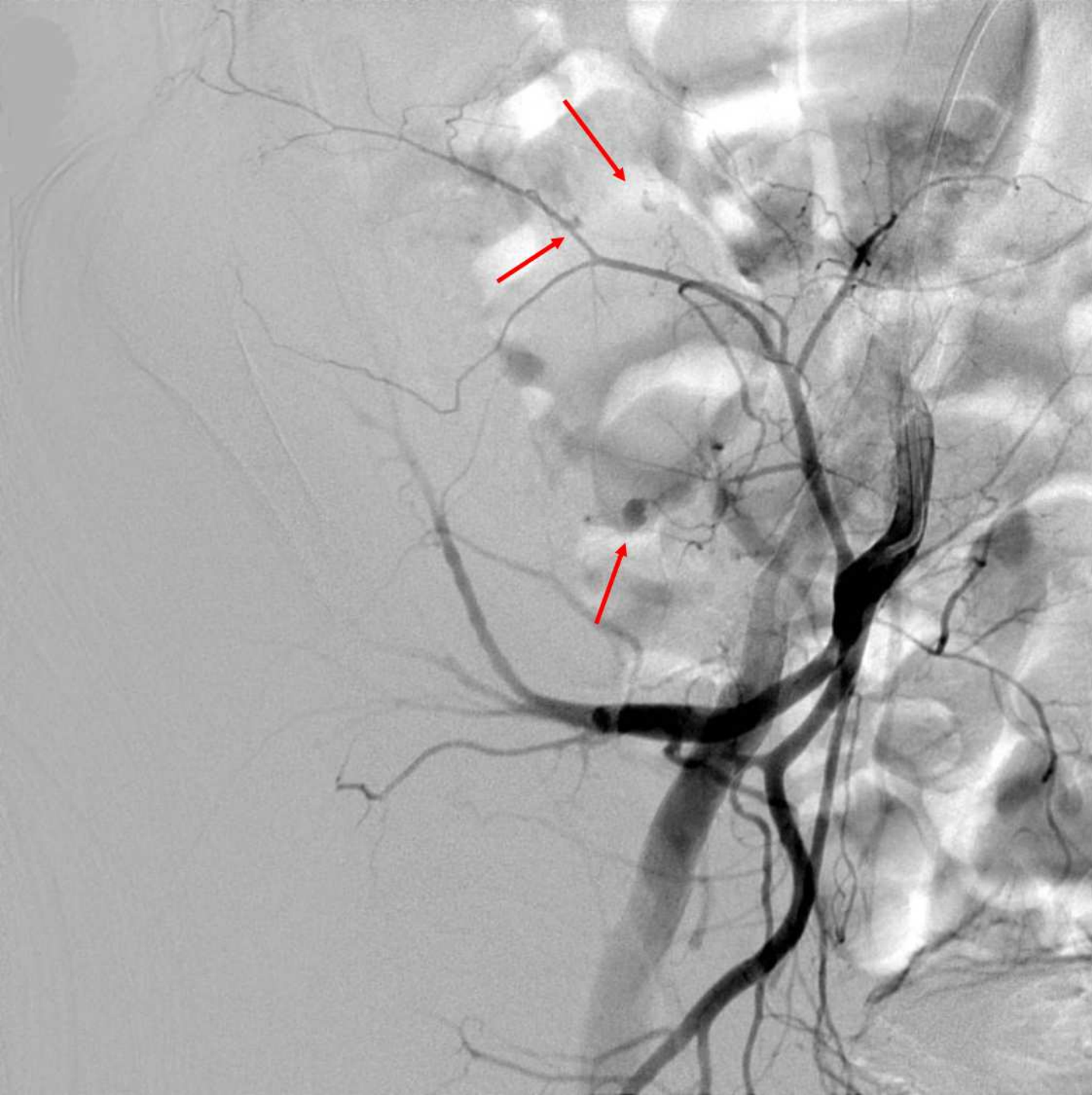
a. pudenda interna varustusosalal hematoom, aktiivset ekstravasatsiooni ei ole
M 20, kukkunud 7. korruselt, Narva haigla

M51 alkoholijoobes
väikebussiga teelt välja
sõitnud (TÜK)

- KT-s hulgivigastused, sh
a. ileolumbalise
varustusala hematoom ja
ekstravasatsioon
- angiograafias
emboliseeritud

M51 alkoholijoobes
väikebussiga teelt välja
sõitnud (TÜK)

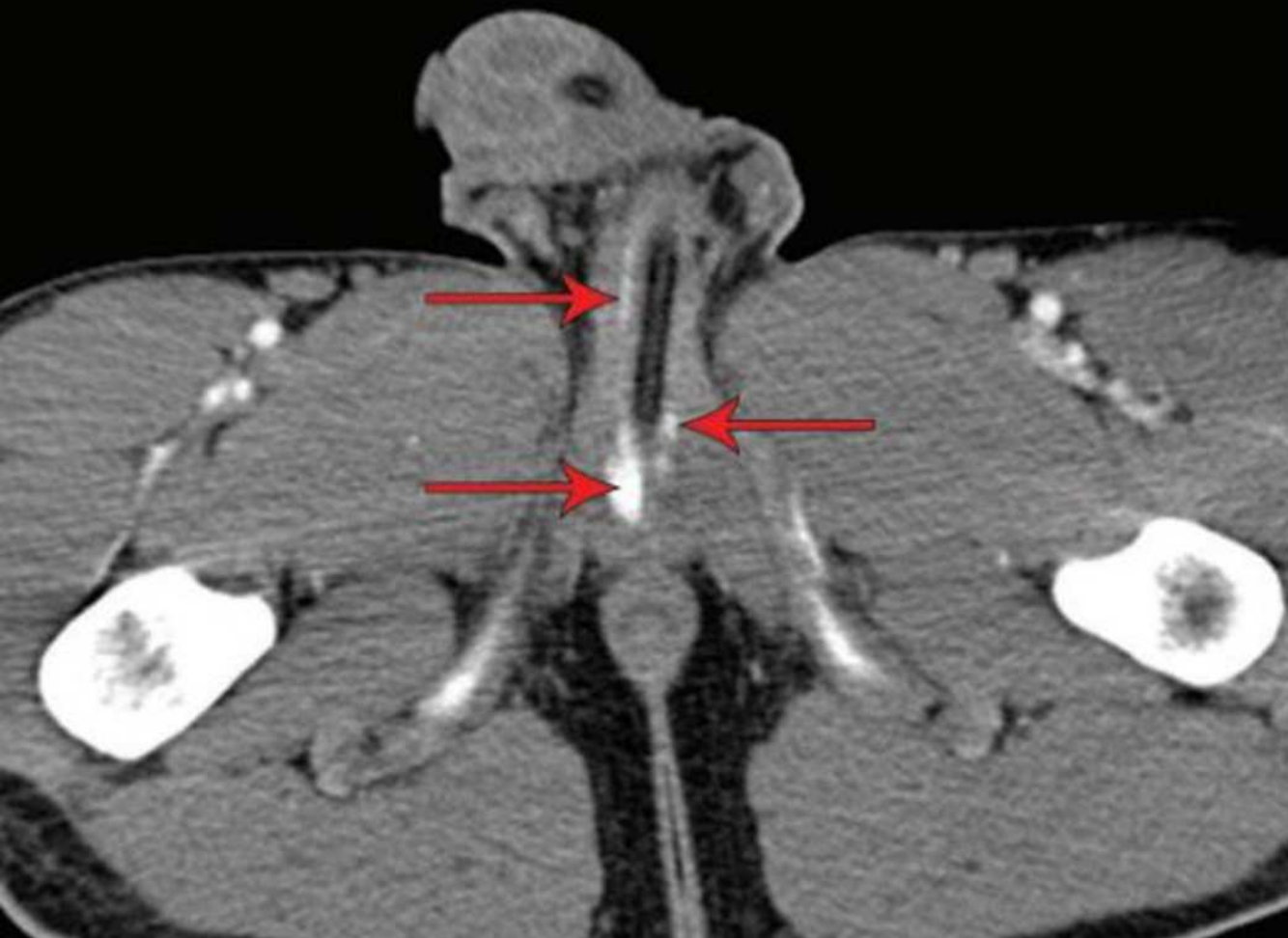
- KT-s hulgivigastused, sh
a. ileolumbalise
varustusala hematoom ja
ekstravasatsioon
- angiograafias
emboliseeritud

Komistuskivid aktiivse ekstravasatsiooni hindamisel

- Metalliarartefaktid (puusaproteesid jms)
  - Luufragmendid
  - Eelnevad kusetee uuringud kontrastainega
  - Peenise corpus spongiosumi kontrasteerumine (2)
-
- Arteriaalset ja venooset ekstravasatsiooni raske eristada parenhümatooses faasis

Normaalne corpus spongiosumi kontrasteerumine

Kokkuvõte

- Pöörame tähelepanu arteri vigastuse tunnustele
- Üldiselt piisab kirjeldusel verejooksu umbkaudsest lähtekohast (aordi haru, sisemine või välimine niudearter, reiearter), võimalusel täpsem varustusala
- DSA ja emboliseerimise näidustused on multifaktoriaalsed

- Täna haigusjuhtude eest dr M. Jakobsoni ja dr L. Savolainenit

Kasutatud kirjandus

- 1) Khurana B, Sheehan SE, Sodickson AD, Weaver MJ. Pelvic ring fractures: what the orthopedic surgeon wants to know. *RadioGraphics* 2014;34(5):1317–1333
- 2) S. B. Raninga et al. Multidetector CT in Vascular Injuries Resulting from Pelvic Fractures: A Primer for Diagnostic Radiologists
- 3) Lisda Mawaddah et al. Advanced Trauma Life Support Student Course Manual.
- 4) Scemama U, Dabadie A, Varoquaux A, et al. Pelvic trauma and vascular emergencies. *Diagn Interv Imaging* 2015;96(7-8):717–729
- 5) Dreizin D, Bodanapally U, Boscak A, et al. CT Prediction Model for Major Arterial Injury after Blunt Pelvic Ring Disruption. *Radiology* 2018;287(3):1061–1069.